

ÉRTESÍTŐ

a Budapesti Városvédő Egyesület lapja

2014. március-április-május
XXXII. évfolyam, I. szám

Tisztelt Tagtársak, Hölgyek, Urak!

Alapító tagtársunktól búcsúzunk

Egyesületünk alapító tagja, Lovász István „Balázs Mór-díjas” ny. villamosmérnök, főmérnök, - közlekedési szakértő 2014. január 26-án visszaadta lelkét Teremtőjének.

Lovász István – mindenki Putyi bácsija – 1929-ben született Pécsen. Gimnáziumi tanulmányait a Ciszterci Gimnáziumban végezte, az ott elsajátított rend, fegyelem és céltudatos munka egész életét meghatározta. A Műszaki egyetemet 1951-ben végezte el, villamosmérnöki diplomát szerzett. Ezután munkába állva egyetlen munkahelyet szolgált: a főváros közlekedését. Először a Fővárosi Helyiérdekű Vasútnál végzett mérnöki munkát, majd 1952-től a Magyar Államvasutakhoz helyezték át, a HÉV-vonalakkal együtt. Ekkor a HÉV járműveinek a vasút rendszerébe illesztése volt feladata, majd 1958-ban újabb átszervezés kapcsán a helyiérdekű vasút önálló működését szervezte. A MÁV-nál töltött idő alatt szerzett tapasztalati alapján tudta megszervezni, hogy a vasútnál elvárt forgalmi követelményeknek kevésbé megfelelő motorkocsikat átvette a fővárosi közlekedés, a Csepel-Csillagtelep és a Csepel Autógyár megnövekedett utasforgalmának biztosítására. Ekkor áthelyezték a Fővárosi Tanács Közlekedési Igazgatóságára. A hivatali feladatok nem voltak terhesek számára, ellenkezőleg: megszokta, hogy ha valamit leír, annak határidőre el kell jutnia a megfelelő hatóságokhoz, és arra választ is kell kapnia. Emiatt igen nehezen vette tudomásul, és nem is nyugodott bele, ha Egyesületünk nevében beadványokat, levelet írtunk a Főpolgármesteri Hivatalba, és nem jött rögtön válasz. Ilyenkor annyiszor ment az illetékes ügyosztályra, amíg el nem érte a megfelelő választ. A BKV megalakulásakor ismét áthelyezték – a vezérigazgató tanácsadója lett, főmérnöki munkakörben. Ekkor szervezte és irányította a HÉV korszerű járműveinek konstrukciós munkáit, először hazai kezdeményezéssel, az elektromos berendezéseket az akkori lehetőségnek megfelelően az NDK-ból vásárolva. A második széria már teljes egészében Henningsdorfban, az akkori LEW, ma AEG gyárban készült, többek között a Békásmegyeren felépült lakótelep miatt megnövekedett utasforgalom biztosítására. Hasonló okok miatt vásárolt a főváros csehszlovák gyártmányú villamoskocsikat a nyolcvanas évek legelején, ennek szakmai vezetője volt. Ezen feladatai során megismerte az európai villamos közlekedés szakmai vezetőit, széleskörű szakmai kapcsolatokat, barátságokat alakított ki. Mivel az összes jármű múltját is ismerte, kidolgozta járművek megőrzésének szabályrendszerét. Összefogva a Közlekedési Múzeum szakembereivel, valamint a MÁV-nál hasonló céllal létrehozott járműmegőrzési História Munkabizottsággal, azon dolgozott, hogy a BKV is létesítsen saját területén, saját eszközeivel egy olyan kiállítóhelyet, amely bemutatja a fővárosi közlekedés történetét, 1864-től napjainkig. Tervet dolgozott ki a bemutatandó járművek meghatározására, felújítására, és kiállítás teljes szövegkönyvére, a kiállítóterem elrendezésére. Ezt a munkát már nyugdíjazása után tudta sikerre vinni: 1992-ben a szentendrei HÉV-járműtelep száz éves ipari műemlékjellegű régi kocsiszíkjében megnyílt a Városi Tömegközlekedési Múzeum. Az eredetileg tervezett 155 jármű mintegy két-harmada kapott helyet a kiállítótermekben, é szabad téren, a többi még felújításra vár. Ebből is kitűnik, milyen aggodalommal figyelte a tárolt, és pénz hiányában felújításra váró járművek egyre romló állapotát. Úgy vélte, erre gondot kell fordítson a főváros, és az elfogadott költségvetésekben erre szánt pénzt vétek nem erre fordítani. Beadványok sorát írta, közülük jó néhányat együtt, az Egyesület nevében írtunk a Fővároshoz, a Műemlék Felügyelőséghez, és a Kulturális Minisztérium Múzeumi

Főosztályához. Közben fáradhatatlanul dolgozott az említett múzeum tárgyainak szakszerű katalogizálásán, nyilvántartásainak vezetésén, hogy a múzeumi törvényben előírtaknak mindenben megfeleljen. Két esemény igazolta fáradozásait:

A múzeum megnyitóján Siklós Csaba miniszter (korábban vasúti vezérigazgató) kifejezte abbéli reményét, hogy ez a gyűjtemény a fővárosi közlekedésen túlmenően, az egész ország közlekedésének gyűjtőhelye, múzeuma legyen.

Munkásságát - többek között a szentendrei múzeum létrehozását – a közlekedési szakma és a BKV vezetése 2001-ben „Balázs Mór” díj odaítélésével ismerte el.

Az előbb elmondottak alapján könnyen érthető, hogy Lovász Istvánnak, Putyi bácsinak volt egy álma: hazahozni és bemutatni mindazokat a járműveket, amelyek Magyarországon valaha közlekedtek. Ezek közül elsősorban az egykori Pozsony-Országhatárszéli Helyiérdekű Vasút (POHÉV) GANZ gyártású mozdonyait emlegette. Ez a két GANZ mozdony a háború után Linz közelében, egy szintén helyiérdekű vasúton dolgozott. Leállításuk után az egyiket megvette a Máriacellben létrehozott villamos múzeum tulajdonosa (akivel egyébként Putyi bácsi jó barátságban volt), Brünmben helyreállította, és Máriacellben üzemképesen kiállította. A másik mozdony sorsa a legutóbbi időkig bizonytalan volt. Putyi bácsi álma az volt, hogy ezt a mozdonyt hazahozassa, és Szentendrén bemutathatóvá tegye. Putyi bácsi álma teljesült: az Eg6-os mozdony hazatért - Pozsonyba! (Az ottani vasútbarátok összeadták a szükséges 9.000 € összeget, hogy megmentse a szétvágástól.)

Itt jegyzem meg, hogy Aradon is hálás szívvel gondolnak arra a szakmai segítségre, amelyet Pista bácsi nyújtott nekik az Arad-Hegyaljai Helyiérdekű Vasút száz éves GANZ gyártású motorkocsijának helyreállításához. Pista bácsi alaposságára, szakmaszeretetére jellemző, hogy az ilyen helyreállításoknál még azt is előírta, hogy milyen fafajtából kell elkészíteni az utastér egyes részeit. A Milleniumi Földalatti megőrzött 11-es kocsijánál is ugyanilyen alapossággal járt el.

Munkássága során szakmai folyóiratokba számos tanulmány írt. Egy alkalommal egy ilyen különnyomatot akartam kérni Tőle, de azt mondta, hogy sok időbe telne megkeresni, inkább elmondja, lediktálja fejből. És így tett. Írt nagyobb lélegzetű munkákat is: amikor Budapesten 100 éves volt a villamos és a helyi érdekű vasúti közlekedés, egy-egy szinte monográfia jellegű füzetet készített, igen alapos táblázatokkal. Egy-egy évforduló kapcsán pedig a Népszabadság Budapest-rovatában jelentek meg írásai.

Dr. Kubinszky Mihály és Villányi György szerzőtársaival írtak egy könyvet a Műszaki Kiadó felkérésére, Régi Magyarországi Villamosok címmel. Azonban a Műszaki Kiadó még 1984-ben meggondolta magát, a könyv kiadatlan maradt. Abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy részt vehettem abban a tevékenységben, hogy eme könyv végül is Egyesületünk kiadásában elkészülhetett, első kiadása el is fogyott, újra kellett nyomtatni. Ennek a könyvkiadásnak alkalmával elég sok időt töltöttünk együtt, pályázatírástól kezdve a lektorálásig, a nyomdakész állapot ellenőrzéséig. Tanúsíthatom, hogy minden percben a Ciszterci Gimnáziumban elsajátított elvek vezérelték, minden szava a Bibliában megírt figyelmeztetésnek megfelelően „úgy-úgy, nem-nem” volt. És ha valami hibát, vagy hibás vélekedést tapasztalt, legfeljebb annyit mondott: Szamárság!

Még egy pályázatot meg kell említsek: A Millecentenárius évében volt száz éves a Budapest-Szentlőrinci Helyiérdekű Vasút villamosítása: akkortól Budapest-Lőrinci Villamos Vasút. Erre az alkalomra helyreállítani szándékoztak egy majd száz éves ikerkocsit. Nemeskürty István kormánybiztos támogatását sikerült elnyerni, és így az ikerkocsi eredeti díszes formájában lett részese az ünnepségeknek.

Hálás szívvel gondolunk minden alkalomra, amelyet egyesületünkben töltött, előadásokat tartott, szakembereket hívott, hogy egyesületünk munkájának, állásfoglalásaink szakmai értéke, súlya legyen, elsősorban a főváros illetékes döntéshozóinak szemében, de mindezt azért tette, hogy a múzeumi gyűjtemény minél teljesebb legyen, és minél több ember részesüljön hiteles ismeretekben.

Búcsúztatása február 7-én volt a Pécsi Temető Kápolnájában. Ravatalánál Kisteleki Mihállal (aki szintén alapító tag, és egy ideig a közlekedési csoport vezetője is volt) elhelyeztük Egyesületünk koszorúját.

Békássy Csaba, közlekedési csoport

PROGRAMAJÁNLÓ

**A Terézvárosi csoport szervezésében
„Mesélő házak” sorozat következő előadója
RÁDAY MIHÁLY
A volt Terézvárosi Telefonközpont épületéről,
a mai Merkur Palotáról mesél
Március 11-én 18 órakor az E10-ben!**

Helyszín:1067 Budapest VI. kerület, Eötvös u.10.

HELYTÖRTÉNETI KLUB (Budapest V. kerület Belváros-Lipótváros)

2014. március 27. csütörtök du. 15 óra ARANYTÍZ Kultúrház (Budapest V. kerület Lipótváros, Arany János utca 10.) Gavlik István a Kossuth Szövetség örökös elnökének előadása. Címe: Kossuth a díszpolgár

2014. április 11. péntek du 18 óra SZÜLŐFÖLD vándorkiállítás tizedik befejező helyszíne. Ócsvár Rezső és unokája Vízy László festményeiből ,megnyitja: prof. dr. Prokopp Mária művészettörténész

2014. április 24 (csütörtök)du 15 óra Megemlékezés a Drasche családról (Pld.:Drasche épület volt a Budapest V. ker. Váci utca 1-3. számú ingatlan a századfordulón)

Vízy László klubvezető (06/30/360.2400), email: vizy.laszlo@chello.hu

A BVE Város- és Sporttörténeti Csoportja

Sok szeretettel meghív mindenkit a "Jégen írt Sportsikerek Zuglóban" című kiállítás kíséző rendezvényére

**2014. március 8-án, szombaton 16 órakor tartandó előadás címe:
"Kronberger Lili és az Osztrák-Magyar Monarchia korcsolyaélete"
Az előadás helye: Budapest, XIV.ker. Hermina út 3. Lipták Villa
Előadó: Millisits Máté**

A Zuglói Cserepes Kulturális Non-profit Kft. tagintézményeinek programajánlója

<p>Cserepesház – 1144 Bp. Vezér u. 28/b. Lipták Villa – 1146 Budapest, Hermina út 3.</p>

2014. március 21. (péntek) 18.00 óra: Templomok, tornyok, harangok Zuglóban - kiállítás megnyitó ,
18.30 óra: Magyar építész géniuszok előadássorozat: 225 éve született Hild József - Millisits Máté művészettörténész, művelődéstörténész előadássorozata . Zugló legrégebbi szakrális épületét Hild József tervezte. A magyar romantikus stílust képviselő Hermina kápolna Zugló ékszerdoboz, melyben a kerület legrégebbi harangja és orgonája rejtőzik. Az előadás és a kiállítás egymást kiegészítve mutatja be neves építészeink (Hild József, Alpár Ignác, Rimanóczy Gyula) e városrészben található, méretükben eltérő, de művészi kvalitásban egyenrangú alkotásait. A belépés díjtalan! Helyszín: Lipták Villa - 1146 Bp., Hermina út 3.

Egyesületi Hírek

Tisztelt Tagtársak!

Tisztelt Tagtársak és mindenki, aki hozzájut, hogy ezeket a sorokat elolvassa!

Közeledik az adóbevallás ideje. Kérjük, aki teheti, rendelkezzen **szja 1 %-val** idén is a Budapesti Városvédő Egyesület javára! Egyesületünk az öntevékeny polgárok százainak összefogásával, ösztönzésével, három évtizede óvja a főváros épített és természeti értékeit. Ennek folytatásához Ön is segíthet adója 1%-val. Aki már, vagy még nem adózik, biztassa ismerőseit, hogy érdemes a városvédőket támogatni. Köszönjük előre is! **Adószámunk: 19729224-1-43**

CSOPORTÜLÉSEK, PROGRAMOK

Az egyesületi programok nyilvánosak és a belépés díjtalan!

Fotós csoport: minden hónap harmadik keddjén 16:00 órakor tartja összejöveteleit a következők szerint:
március 18., április 15.

Panteon csoport: folytatják az adatgyűjtést és a fotódokumentációs munkát

Közlekedési csoport: minden szerdán 17 órától az Egyesület székhelyén

Környezetvédelmi csoport: Vezetett séták a **Városliget fáihoz** címmel az alábbi időpontokban:

Március 22., április 26. szombatonként 14 óra

Május 24. szombat 16 óra. Szervező: Garay Klára

Gyülekezés a Múcsarnok mögött a homokóránál (aki időkeréknek ismeri...annak az időkeréknél).

Amennyiben más időpontban (pl. inkább vasárnap) igénylik, vasárnap is lehet.

Mindenkit üdvözlök és szeretettel várok a sétákra, amikor is körbesétáljuk a matuzsálemi korú platánokat, az ország más tájain már kihaltnak számító szilfákat, a hajdani kis botanikus kert és a Rondó fa-különlegességeit látogatjuk meg éppen aktuális lomfakadási és/vagy virágzó állapotában.

Templomtörténeti csoport: programjaikkal kapcsolatban kérjük figyeljék egyesületünk honlapját!
www.varosvedo.hu

Csendvédelmi Bizottság:

minden hónap 3. szerdáján, du. 16 órakor tartja ülését az Egyesület székhelyén – **március 19, április 16. és május 21.** Témák: A Csend megrablása, A halláskárosodás, Hangszigetelés. Együttműködés a 24. Környezetvédelmi-Teremtési Ünnep rendezvényén, részvétellel és előadásokkal, **május 15-17** napokon.

I. kerületi városvédő csoport: csoportüléseiket **minden hónap 3. szerdáján tartják 13 órakor** a Budavári Művelődési Házban (BEM6)

MINDEN ÉRDEKLŐDŐT ÖRÖMMEL FOGADUNK!

II. kerületi városvédő csoport: programjaikkal kapcsolatban kérjük figyeljék egyesületünk honlapját!
www.varosvedo.hu

III. kerületi városvédő csoport: a továbbiakban a csoport az Óbudai Baráti Körrel közösen szervez programokat.

Terézvárosi csoport:

A helytörténeti klubdelutánokat **minden hónap második keddjén 17 órakor** az Eötvös 10 Közösségi és Kulturális Színtér pincéjében tartjuk! Helyszín:1067 Budapest VI. kerület, Eötvös u.10.

"Mesélő házak" sorozat indult!

Március 11-én 18 órakor RÁDAY MIHÁLY lesz vendég nálunk! Talán egy újabb izgalmas történet egy terézvárosi házról? Az előadás címe: Merkur Palota (E10) Előjegyzésben további "**Mesélő házak**".

Ezek tervezett időpontjai: **április.12., május 13.**

és folytatódnak a **városi séták** is...Tervezett időpontok: **március 22., április 12. május 17.**

A Budapest Tavaszi Fesztivál programjainak keretében:

2014. március 22. 10 óra: Pesti Broadway! - Sétánkon a színház, a szórakozás egykori és mai helyszíneit járjuk be. Körbejárjuk a szobrokat, megcsodáljuk az épületeket, sőt be is látogatunk olyan helyekre, ahol megidézzük a múltat, a városi legendákat... A múltidézés mellett - híres emberek lábnyomait kutatva - a művészvilág mai alakjainak is tisztelgünk. Találkozás a Radnóti szobornál (Bp. VI. kerület, Nagymező u.11.) Időtartam kb.2,5 óra. Részletek az E10 honlapján ([www. eotvos10.hu](http://www.eotvos10.hu))

Józsefvárosi csoport: programjaikról kérjük tájékozódjanak honlapunkról: www.varosvedo.hu

Kőbányai csoport: programjaikról kérjük tájékozódjanak honlapunkról: www.varosvedo.hu

XIII. kerületi csoport:

2014. március 18. 10 óra: A XIII. kerület hosszú távú fejlesztési koncepciója. Előadó: Kerekes György építész. Helyszín: Budapest XIII. Váci út 50. CIVILEK HÁZA.

2014. április 22. 10 óra: Zsolnay épületkerámiák Budapesten. Előadó: Millisits Máté művészettörténész. Helyszín: Budapest XIII. Váci út 50. CIVILEK HÁZA.

2014. május 20. 10 óra: A Budapesti Szent István Bazilika Kincstára és az épület megtekintése az Ybl emlékében. Vezeti: Seressné Döller Márta. Gyülekezés: A Budapest XIII. kerületi CIVILEK HÁZÁBAN. (Budapest, XIII. Váci út 50.)

XV. ker. csoport / MÁV Telep Baráti Köre KHE/ :

2014. március 2. 11 óra Csaba Rezső református templomépítészete Rákospalotán. II. előadás
[Rákospalota-Óvárosi Református Egyházközség](#) (1151 Budapest, Kossuth u. 1.)

A vasárnapi (10 órakor kezdődő) istentisztelet után Millisits Máté művelődéstörténész előadása a parókián.

2014. április 12. 15 óra. Csokonai Művelődési Ház (1153. Budapest, Eötvös utca 64-66.)

Adománygyűjtő koncert a MÁV Telepi Jézus Szíve Katolikus templom helyreállítási munkálatainak megsegítésére.

A Koncertet a Jézus Szíve Templom, a Csokonai Művelődési Központ, a MÁV Telep Baráti Köre KHE, a Lumen Christi gospel kórus, Szikora Róbert és Barátai közösen szervezik.

A szervezők, a fellépő Művészek a rendezvény teljes bevételét a helyreállítási munkálatok részére felajánlják.

2014. május 25. 16 óra Ünnepszeg a MÁV Telepi Ósrákosi Református Templom 70. évfordulóján.
(1155. Budapest, Széchenyi út 18.)

- Ünnepeles zenés megnyitó

- A MÁV Telep rövid történetét összefoglaló diavetítés

- Csaba Rezső református templomépítészete bemutató III. előadás.

- Állófogadás, kötetlen beszélgetés.

Pesterzsébeti Városvédő Csoport:

Rendezvényeiket március, május, szeptember és október hónapokban fogják megtartani 17 órai kezdettel. Helyszín a Csili Művelődési Központ Vízvári László Terem („B” épület, 1203 Budapest XX. kerület, Baross utca 55.)

2014. március 25. (kedd) 17 óra Az előadás címe: Magyarország legszebb kastélyai. Előadó: Óváry Gábor csoportvezető, Helyszín: Csili Művelődési Központ Vízvári László Terem („B” épület)

2014. május 27. (kedd) 17 óra Az előadás címe: Pesterzsébet építészetének múltja és jövője. Előadó: Trummer Tamás Pesterzsébet főépítész, Helyszín: Csili Művelődési Központ Vízvári László Terem („B” épület)

Promontor-Tétény munkacsoport:

Március 8-án (szombat) 10 órától – a Rózsavölgy Egyesülettel közösen – séta a Fiumei úti Nemzeti Sírkertben. A kb. 2 óra időtartamú séta keretében hajtunk fejet az 1848-49-es magyar forradalom és szabadságharc hősei előtt, valamint felkeressük néhány Budafok-Tétényhez kötődő halottunk síremlékét is. Indulás 10 órakor a temető Fiumei úti főbejáratától, a sétát vezeti: Bartos Mihály. A programra mindenkit szeretettel várunk!

Március 19-én (szerda) 17 órakor a Főváros Szabó Ervin Könyvtár Budafoki könyvtárában „**Örökké a tied – a XX. század első harmadának romantikája korabeli fotográfiákon és képeslapokon**” címmel – Bartos Mihály magángyűjteményéből rendezett kiállítás nyílik. A megnyitóra mindenkit szeretettel várunk! A kiállítás kb. kettő hétig tekinthető meg a könyvtár nyitvatartási idejében!

Március hónapban a programok torlódása, április hónapban pedig a szokásos időpont Húsvét hétfővel való egybeesése miatt, külön összejövetelt nem tartunk!

Május 19-én (hétfő) 17 órakor tartjuk soron következő havi összejövetelünket a Klauzál Gábor Művelődési Házban (XXII. Nagytétényi út 31-33.).

Figyelem! A 903-as Prohászka Ottokár Cserkészcsapattal közösen megrendezésre kerülő március 15-ei megemlékezésünk pontos időpontja még nem ismert! Kérünk mindenkit, hogy figyeljék honlapunkat! Hagyományainknak megfelelően, ebben az évben is fejet hajtunk és koszorúzunk Térey Pál honvéd huszárörnagy és Hadik Ágoston honvéd huszárezredes sírjánál. Ugyanezen rendezvényen bemutatásra és koszorúzásra kerül első alkalommal – a 2013. évi temetőkutatás eredményeképpen – egy további honvédsír is!

Soroksári Grassalkovich Kör: március 13. és 27., április 10. és 31., május 8. és 29.-én tartják összejöveteleiket minden alkalommal 17 órakor a Közösségi Házban (Bp., XXIII. kerület, Grassalkovich út 154.)

Rákoshegyi Bartók Zeneház (XVII. kerület, Budapest – Rákoshegy, Hunyadi u. 50.)

Programjaik a www.bartokzenehaz.hu honlapon olvashatók.

TAGTÁRSAINK ÍRJÁK

Jeles évfordulók

100 éve nyitották meg az Astoria Szállót

Az Astoria Szálló a „boldog békeidők” legvégén, a világháború előestéjén, **1914. március 14-én nyitott**. Báró Hatvani Lajos írta 1918-ban: „Aki még az Astoria étteremben hallgatta Berkes cigányzenekarát, ... még nem érezhette, hogy az a világ, amely ma itt vacsorázik, az utolsó vacsoráját eszi.” Az Astoriát **Gellér Mihály** augusztus 1-én kezdte üzemeltetni (évi 85 ezer koronáért). Korábban Gellér a **John Jakob Astor** által vezetett amerikai **Waldorf-Astoriában** dolgozott, mely szálló New York legfrekvenciáltabb pontján, a későbbi Empire State Building (1931-1971 közt a világ legmagasabb épülete) helyén működött, és az akkori társadalmi elit, a „*négyszázak*” kedvenc helye volt. A magyar Astoria megépítésével „Valami Amerika” is Pestre költözött, ezt az illúziót azonban hamar és nagyon elrontotta a világpolitika.

A szálloda három telek felhasználásával a Múzeum krt. és a Kossuth Lajos u. találkozásánál épült fel **1912-1914 között**. A **Kossuth Lajos és a Magyar utcai oldalt 1912-1913-ban Hikisch Rezső tervezte, a Múzeum körút 1913-14-ben Ágoston Emil bővítette**. A felvonóval is rendelkező ház 5-emeletes, a szálló nyitásakor 150-szobás (ma 140 szobás, 4-csillagos rangú). A telekár okozta költségek visszanyerésére a földszinten üzletek működtek. A padlástérben manzárd ablakok vannak. A homlokzaton két sima osztópárkány, a főpárkány díszesen megmunkált, 9 sima falpillér, ebből 4x2 párban helyezkedik

el. Az első emeleten és legfelül vaskorlát fut végig, a második emeleten az ablakok előtti rész kőbábos, a Kossuth utcai oldalon mindezek hosszabban ismétlődnek. A beforduló részen a Magyar utca felé, a felső ablakok közti domborműveken ismétlődő motívumként három kisfiú kapaszkodik össze. Ugyanezen az oldalon a falpillérek kannelúrák, a legfelső ablakok itt is félkörívesek. A homlokzat kiképzését két kőváza is gazdagítja. Az épület legfelső részén nagy betűkkel olvasható az **Astoria Szálló** neve. Ezen az oldalon látható a keretes Petőfi emléktábla is. A Magyar utcai legbelső rész csak háromemeletes, de itt is vannak manzárdok. A szállónak konferenciaterme és a kávézójával egybenyitott étterme van. Itt láthatjuk a körhengeres márványoszlopokat, alul faburkolattal, felül sárgaréz keretekkel, nagy tükrökkel. A mennyezeten nyolc kristálycsillár sorakozik. A nagy portálablakokon keresztül jó kilátás nyílik. Bár a régi vendégek könyvek a háború alatt tönkrementek, tudjuk, hogy a szállóban sok világhíresség is megfordult. A magyarok közül gyakori szállóvendége volt pl. Krúdy Gyula, de járt ide Kodály Zoltán is.

A centrumban levő új szállodát politikusok is gyakran megszállták. Az 1918-as őszi forradalom idején a gróf Károlyi Mihály vezette Magyar Nemzeti Tanács székhelye. Ő feleségével, Andrássy Katinkával a IV. emeleten lakott. Az irodák az I. emeleten a 105-109-es szobákban voltak, a 108-asban foglyokat őriztek. 1919 tavaszán a kommunista direktórium vezetői költöztek be. A szálló fénykorát az 1930-as években élte. A luxus étterem dolgozói ekkor kék színű, aranygombokkal díszített selyemfrakkban dolgoztak. 1944. március 19-én a Gestapó fészkelte be magát. A háború alatt kifosztották, emellett 24 belövés és két bombatalálat is érte. 1945. dec. 15-én szinte elsőként nyitották meg az Unger család, Károlyi Mihály és felesége jelenlétében. Magyar utcai lakosok által megmentett értékes bútorok kerültek vissza. A bár helyén 1945-ben megnyílt a Pengőklub, ami 1946-ig az amerikai Katonai Misszió Tiszti, majd Legénységi Klubjának adott otthont. Ekkor **Unger Ödön** vezette a szállót. Itt lépett fel először **Kovács Gyula** világhíres dzsessz-dobos. A szállodát az 1956-os harcokban több sérülés érte. Az épületet 1983-85-ben a Múzeum körüli oldalon felújították. 1991. ápr. 16-án a szállóban alakult meg a hagyományok továbbvitelét célul kitűző Kaszinó Egyesület. A szálló előtti kelet-nyugati útvonal már az előző századokban is rendkívül forgalmas volt, mert a Dunán évezredek óta itt volt a legjobb átkelőhely. Pest városa is az ősi átkelőhely körül jött létre. A Mátyás-kori városfalhoz tartozó, felvonóhíddal, és 40 m átmérőjű rondellával ellátott **Hatvani kapu** (Egrinek is nevezték) egy része a mai Astoria szálló alatt állt, és a **város legerősebb védműve volt**. A városfal melletti vizes árkon átvezető kapuk közül a Hatvanit **bontották le utolsóként 1808-ban** (a Váci kaput 1789-ben, a Kecskeméti 1796-ban). A kapu emlékét az aluljáróban emléktábla őrzi, a régi Hatvani kapu rondellájának az 1963-as aluljáró kialakítása során előkerült kerékvető követ a szálloda alagsori bárjának falába építették be. **A szálloda Hikisch Rezső által tervezett Magyar-utcai oldalán hajdan Kölber Jakab kocsigyára** állt. Kölber Jakab fiai, Fülöp és Károly a szabadságharcban, a nemzeti lovasgárdánál szolgáltak. Kölber Karolina volt a Budapest fejlődésében oly nagy szerepet játszott Schlick-gyár alapítójának, Ignácnak a felesége. Schlick Ignác apja a Kölber kocsikra való díszes lámpák gyártásával, eladásával is foglalkozott. A Kölber kocsigyártó műhely bognárjai a legszebb hintókat készítették, konkurensei voltak a Bécsben készült kocsiknak, 1878-ban a párizsi világkiállításon egyedül képviselték a magyar kocsigyártást. Az emeleten vendégszobák voltak. 1844-45 telén itt szállt meg Petőfi Sándor is barátjánál és pártfogójánál Vahot Imrénél, a Pesti Divatlap szerkesztő és kiadótulajdonosánál. Itt írta a „János vitéz”-t, és a „Helység kalapácsá”-t. A korszak emlékét őrzi **Varsagh Jakab 1836-os festménye a Hatvani kapuval** rajta a **Kölber kocsigyár cégével**. 1886-ban a Kölber család eladta a telkét és a házát, Takács Lajos pesti polgárnak, és a József városba költözött. Az Unger Gasse, Franz Unger kovácsmestertől kapta nevét, **1874-től Magyar utca**.

Az Ágoston Emil által tervezett részen 1824-től 1852-ig az egyemeletes, saroktornyos Zrínyi Fogadó állott, istállókkal és kocsiszínnel. Tulajdonosa Müller József, első bérlője Versák Károly. Pest egyik legnépszerűbb, de leghírhedtebb helye is volt. Húzta itt Patikárius Ferkó és Rácz Pali cigányprímás is. 1848-ban a fiatal jogászok innen indultak a tüntetésekre. A szemben volt Nemzeti Színház színészei és az írók (pl. Jókai Mór) is idejártak előadások után. **1856-ban lebontották**, és helyére a felvidéki **Fabritius család háromemeletes, historizáló szállodája épült meg, homlokzatán Zrínyi szoborral**. A szálló a szabadságharc után a Pilvax hagyományait kívánta folytatni. Lisznyai D. Kálmán egyik verse is erről szól: „Parragh Csárdája, a szabadság tanyája.” (Ezekben az években Parragh Gábor vendéglős bérelte a

sörcsarnokot.) Hollósy Kornélia (1827-1890) énekesnő, a korszak primadonnája is lakott benne. Itt alakult meg 1868-ban az Országos Nőképző Egyesület (első elnöke Veres Pálné), majd Kovács és Kusturak ismét sörcsarnokot nyitottak. Kávéházába Erkel Ferenc zeneszerző (a magyar sakkélet vezéralakja is) járt sakkozni. A Széna (Kálvin) térről 1866-ban induló lóvasút első megállója a fogadóval átellenben, a régi Országút (1874-től Múzeum krt.) túlsó oldalán volt. A Hatvani **(1894-től Kossuth Lajos)** utcát 1893-ban kiszélesítették 24,65 m-re, és ennek során a beljebb álló épületeket lebontották. Ekkor írták pályázatot az Erzsébet-híd megépítésére, majd annak elkészültével 1903-ban, új építési engedélyeket adtak ki 15 évre adómentességet, újabb 15 évre adókedvezményeket ígérve. **1910-ben a Zrínyi fogadó és kávéházat is lebontották**, mely terület Ágoston Emilnek jutott. A két tervező egymástól függetlenül, mégis harmonikusan dolgozott, az épületbelsőben az éttermet és a teázót Hikisch Rezső tervezte, a szalont és lépcsőházat Ágoston Emil (néhány gyönyörű eredeti színes ablak máig megmaradt). Lyka Károly írta a Művészetben (1914/8. sz.): "Az épület organikus egész. Nem törekedtek tornyokra és feltűnésre. ... Az épület nyugodt, éles felületeivel tömören, monumentálisan zárja a Kossuth Lajos utca és a Múzeum körút sarkát. Elegáns nagyvárosi képet ad. Konstruktív megoldásánál csupán modern anyag jutott szóhoz. Formális kiképzésén és belső berendezésén végignyúló stílus a francia empire."

Az Astoria szálló építésekor három tulajdonos volt a megrendelő. A Múzeum krt. 1/b. **Unger Richárdé**, a Magyar utca 4. **Elek Lászlóé** és a Kossuth Lajos utca 19-es telek **Takács Lajosé** volt. A kivitelező **Pucher József** építőmester, a statikus **Zielinszky Szilárd**, a vasbeton építészet atyja. **Unger Richárd a telket 1912-ben vásárolta meg** „aranyárban”, négyzetméterenként 12.500 koronáért. A reprezentatív főbejárat a Kossuth L. utcára nyílt, míg a kávéház bejárata a Magyar utcából. A berendezés nagyrészt francia empire bútorokból állt, de Angliából is érkeztek a bútorok. Központi-fűtés, porszívó, lift álltak rendelkezésre, a fürdőszobák száma a nyitáskor 30, 1930-ban 60 volt, ma 128-ra bővült. A földszinti részeket 1928-30 között Forgó Gábor belsőépítész tervei szerint luxus kényelemmel látták el. A keleti oldalon beépítették az udvar egy részét. Mahagóni bútorok, bőrfotelek, a márvány lépcsőházakban gyönyörű ólomüveg ablakok, tükrök és márvány berakások emelik a rangját. 1942-ben a padlást is beépítették. A háború előtt a vendégek a régi monarchia területéről, főleg Csehországból érkeztek. Gellér Mihály 1945-ben visszaadta a bérleti jogát, és újból az Unger családból, Ödön vette át a vezetést. A szállodát 1945 után Unger István renováltatta. Felújítva, 1948-ban államosították, és ezért fia, dr. Unger Ödön Angliába emigrált. 1956 után, majd 1960-ban a konyhát és az éttermet, végül 1986-ban az egész szállót, új felvonók beépítésével felújították. A rendkívül forgalmas kereszteződés átalakítása az új Erzsébet-híd megnyitásával (1964) párhuzamosan halaszthatatlanná vált. A Kelet-Nyugati Metro Astoria megállója és az aluljáró rendszer 1963. november 30-ra, 11 hónap alatt készült el. Sokan még emlékszünk rá, hogy az építkezések gyorsítására még a Zagyva folyó vashídját (a Schlick Rt. gyártotta) is felhozták. A 12 feljáróból a Rákóczi úti villamos 1972-es felszámolásakor kettőt megszüntettek.

Még néhány érdekesség a szállóról: A földszinti előcsarnokot két értékes nagyméretű japán váza, egy faunon lovagló vitéz bronz szobra és Mikus Sándor „Súgó diák”-ja díszíti. A szobák bútorai nem egységesek, de a neobarokk jelleg dominál. Lakatos Sándor a Rádió későbbi primása játszott itt sokáig. Híresek voltak az Ötóriai teák. Hosszú évekig innen sugározta a Magyar Rádió a „Ki nyer ma? délidőben” c. zenei vetélkedőjét. A filmeseknek is egyik kedvenc helye az Astoria. Például 1997-ben Kern András és Koltai Róbert itt forgatták a nagysikerű „A miniszter félrelép” c. filmet. Az emeleti szobákból a város több pontjára szép és messzi kilátás nyílik. Az Astoria Szálloda, mely ma a Danubius Hotels Grup szállodalánc tagja, megőrizte múlt század eleji hangulatát, méltó örököse a korábbi fogadóknak, és máig az egyik legpatinásabb hotelünk.

A 100 éves házak bejárása idén április 26-27-én lesz. Az Astoria szálló visszafogottan elegáns megjelenésével kiváló példája a 100 év előtti pesti polgároknak egy metropolisz előkelő szállodájáról alkotott elképzeléséről. Az eredeti tervek még nagyra törők voltak, a szomszédos körüli házat is magába foglalták, amelyből Hikisch végül csak különálló, eredetileg a szállóhoz jól illeszkedett lakóházat épített 1913-14-ben Kund Endrének.

Nem a tervező hibája, hogy késői utódai csupa-üveg homlokzattá alakították. Jelenleg üres, pusztul, rontja a szálló és környékének imázsát. Az Astoriánál járva többször kellene arra gondolnunk, hogy ez a környék milyen fontos várostörténeti része Pestnek.

dr. Horváth Péterné

Helyreigazítás: Az előző Értesítőben megjelent, az Óbudai Gázgyárról szóló írásomban pontatlanul Darányi Ignác szerepelt Bárczy István helyett, mint akkori főpolgármester.

Lokálpatrióta magán-gondolatok a nagytétényi kastély kapcsán...

Az InterPress Magazin 2014. februári számában (XXXIV. évf. 2. szám) „*Házak nyilvános titkai – A Száraz-Rudnyánszky kastély*” címmel, *Ráday Mihály* szépen illusztrált, alapos és élvezetes cikke olvasható (104-109.o.). Sajnos, még egy ilyen patinás lapnak is vannak terjedelmi korlátjai, így minden történelmi érdekesség, érték nem jeleníthető meg egyetlen írásban. Ezért javasolom, hogy aki csak teheti, mielőbb keresse fel ezt a csodálatos barokk kastélyt és tekintse meg az abban elhelyezett pompás bútorkiállítást. Mielőbb, mert ki tudja, mit hoz a jövő?

Ahogy az a napi híradásokból ismert, az új városligeti központosított múzeumi negyed elgondolásán túl, új jogszabályok is születtek, melyeknek végrehajtása már folyamatban van. A nagytétényi kastély néhány éve már nevében sem viseli a korábbi „múzeum” megnevezést, köznyelven: lefokozták. Évek óta húzódik a megüresedett kastélyszárny építészeti rekonstrukciója. A beruházás területén a 2013. évben sem történt itt semmi érdemleges. (Azt csak mellékesen jegyzem meg, már a működő szárnyakra is ráférne egy nagyobb állagmegóvó karbantartás.)

Az anyaintézmény, az Iparművészeti Múzeum központi épülete felújításának megkezdéséhez a nagytétényi kastély beruházásának végrehajtása is szükséges, hogy a központi épületben őrzött műtárgyak ideiglenes elhelyezése megoldható legyen. Idő közben az anyaintézmény filiáját, a Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Művészeti Múzeumot más intézményhez irányították. Folyamatban van az Eszterházy-kincsek lakóhely-változtatása is. Bizottság járt szemrevételezni már a nagytétényi kastélymúzeum bútoranyagát is. A főigazgató január végén lemondott, személyének hiteltelenítési kísérlete igen, az általa felhozottak érdemi cáfolata nem történt meg. Olvasom, változó világban élünk, a szakma maradi, nem tud felnőni a változásokhoz, tiltakozik, pedig már magánszemélyek is kaphatnak műtárgyat...

Mit hoz a jövő – ki tudja?! Ezért aki csak teheti, vegye kezébe a jelzett lapot (vagy keresse fel az IPM internetes oldalait) és olvassa el az idézett cikket. Majd mielőbb látogassa meg a nagytétényi Száraz-Rudnyánszky kastélyt, hogy még egy helyen, élőben láthassa és élvezhesse ezt a páratlan szépséget. Ja! Aki jönni akar, az a nyitvatartási időre ügyeljen, ugyanis csak péntek-vasárnap látogatható a hely, de az előrejelzés szerint, a „szezomban”, márciustól csütörtökönként is az lesz...

*Bartos Mihály, Promontor-Tétény
Munkacsoport vezetője*

„Einstand” címmel megjelent Ráday Mihály véleménye a Városliget beépítéséről, illetve annak kritikájáról az *ÉS (Élet és Irodalom)* LVIII. évfolyam 7. számában 2014. február 14-én.

Nebbien Henrik megcsúfolása

Heinrich Christian Nebbien-ben a Városliget tervezőjét tisztelhetjük. *Amikor van képünk a Városligeti fasor és a Liget találkozási pontjára (ma Ötvenhatosok tere) felépíteni az általa megálmodott kaput, miközben nem fák veszik majd körül, ahogyan megálmodta, az halottgyalázás.*

Amikor büszkeségét, a világ első tervezett közparkját megálmodta, a város lakosságának természet-közeli életét akarta lehetővé tenni, a vidéki élet bemutatására tervezte a falusi házak karámaikat...nem múzeumokban és gyermekszórakoztató központokban akarta aszalni a városi gyerekeket. Tudta, hogy a városi gyereknek az élmény a falusi élet szemléltetése, a bukfencezés és játék a szabadban. Szellemi termékét, hagyatékát tönkre tesszük...és a kaput megépítjük, aminek megépítéséről elsőként mondott le, amikor kiderült, hogy a tervek túlnőnek az anyagi lehetőségeken. Ne hivatkozzunk tehát rá, amikor elpusztítjuk a Városligetet! Ő nem álmodozott a valóságtól elrugaszkodva! Tervezett és megvalósított... profi módon. Táj-építész volt akkor, amikor erre a foglalkozásra még szó sem volt.

Nebbien művének bemutatásához a Városliget honlapját vettem alapul. Lübeckben született 1779-ben. Felsőfokú iskolái nem voltak. Ő saját magát gazdasági tanácsosnak, tanácsadónak tartotta, de ismeretei, tapasztalatai alapján bátran nevezhetjük tájépítésznek. **Nebbien** városligeti tervén **közel három évig dolgozott.** (*NEM azon, hogyan teheti jogszerűvé, ami nem az!*) Ez alatt lépésről lépésre, nagy műgonddal feltérképezte az 1.161.729 m² nagyságú területet, mintavételek segítségével megvizsgálta a talaj minőségét, felmérte a terület fa és bokorállományát. (*Jelen pályázatba elfelejtették mellékelni a talajtani vizsgálatokat, a növényállomány ismertetése elárulja, hogy soha nem járt a környéken az, aki írta.*)

A kertészt művésznek tekintette, aki a természet színeit nem palettájáról keveri ki, hanem a formákat és színeket készen kapja, hogy a fák, virágok színeiből az emberek számára minél többet mutathasson meg. Nebbien páratlan lehetőségnek látta a terv elkészítését, mert úgy vélte, hogy a **világon elsőként ő tervezhet népkertet.** Véleménye szerint a nagy európai közparkok inkább szükségből születtek és királyi kertek megnyitásával. A Városliget tudatos tervezés eredményeként fog megszületni. (*A mi generációnk büszkén vallhatja magáról, Nebbien kapuja alatt, hogy mi vagyunk ennek elpusztítói.*) Úgy tervezte, hogy a major magába foglal majd istállót, górékat, a karámban csikókat meg teheneket, az udvaron csirkéket, libákat. Mindezt egyrészt azért, hogy az oda látogató embereknek fogalmuk legyen a vidéki életformáról, másrészt pedig azért, hogy az itteni vendéglőben állandóan friss tejet, túrót, sajtot és egyéb tejterméket szolgálhassanak fel a vendégeknek (Az épület romjain felépült ház még ma is látható a Városligetben a tó mellett. Nyereg, az Itató...nevű vendéglátóhely működik benne) „*Azzal, hogy ez a most még mocsaras terület nagyobb része egy szép tó víztükrévé alakul, a megmaradó rész dús rétté (pázsittá) válik. Ez a nagy kertrész új arculathoz jut, mert a töltésekből, tóból kihordott föld dúsán termővé teszi majd azt.*

Festői lesz majd az a látvány, amit ez a közel 25 hektáros tiszta víz égszínkéék színével, sík tükrével nyújt! A tó vizén hajók, csónakok ringanak, a háttérből kiemelkedik a sziget. E bájos festői képhez hozzájárul majd a növényvilág tömege és gazdag színárnyalatai.” **Az tervezte, hogy a kert széleit magas növésű, a szelet és a port felfogó fákkal ülteti körbe.** (*Kérem, olvassa el még egyszer, körbe fák...szél és por felfogására! Tehát nem 5-6 múzeumot... ”növényvilág tömege” ... nem múzeumok tömege!!!!!!!*)

Abban a korban még meglehetősen szokatlan talaj- és éghajlattani vizsgálatai során arra a következtetésre jutott, hogy a város éghajlata kedvező és alkalmas sok, eddig itt nem termesztett vagy nem díszlő növényfaj megtelepítésére. Aprólékosan leírta az általa kiültetni javasolt cserjéket, megkülönböztetve a külföldi, eddig ismeretlen vagy nem alkalmazott és a hazai ismert és alkalmazott faneveket. Nagy tömegben való kiültetésre javasolta többek között a selyemfenyőt, a virginiai borókát, a platánokat, a keleti és nyugati tujákat, a tiszafát, a buxusfát, a ciprusi cédrust, a különböző Krisztus-töviseket és a fehér akácot. A hazai ismert fák közül diófák, török mogyoró, juharfák, hársfák, valamint lucfélék, erdei fenyők beültetését tervezte. (*NEM kivágni akarta, hanem ültetni....ha tetszenek tudni, mi a különbség a két dolog között!*) Tudta, hogy a fásítás „drága multság”, az egyes facsoportok, ligetek (pagonyok) telepítésére rábeszélte a város nagy és ismert családjait, hogy így nevük még inkább fennmaradjon és hirdesse áldozatkészségüket, dicsőségüket. Szerinte kell, hogy „*az utánunk jövő nemzedékekre átvigyék a fatelepítők dicsőségét ezek az emlékligetek, ezek a szél lengette dómok, a suttogó árnyékcarnokok*”. (**Sok fa áll a mai napig is, azok körül, melyeket József nádor adományozott a Városligetnek. Az akkori fontos emberek fatelepítéssel akarták hirdetni saját dicsőségüket, nem márványtáblával.**)

Nebbien úgy tervezte, hogy a Ligetbe látogató közönség, amely kettős fasoron át jut (mai Városligeti fasor) el ideig, először egy díszes, kapuhoz érkezik. A **Városliget bejáratának** tizennégy páros oszlopból álló, hatalmas kaput álmodott, melynek tetején Diána, a vadászat istennője szarvas-fogaton vágatózó

szobrát helyezte el. *(Az új Ligetbe nem fák, hanem múzeumok között érkezik a látogató. Nem Magyarországról, hanem külföldi turistaként. Nem a Ligetben fog sétálni, hanem mint a vakond, alagúton keresztül kúszik egyik múzeumból a másikba.)* A szobor körüli bábkorlátos rész tetőteraszként funkcionált, ahová az oszlopok közé rejtett lépcsőn lehetett volna feljutni. A kapu falaira Nebbien magyar történelmi tárgyú reliefeket tervezett. **A kapu két oldalán, szorosan egymás mellett, nyárfák magasodtak volna, mintegy falként fogva közre az építményt. A gigantikus kapun áthaladva a rondón találta volna magát az érkező.** Nebbien tervében ez a Városliget egyetlen geometrikus kertmotívuma, középen szökőkúttal. A nagyszabású tervből sajnos csak a **Rondó** valósult meg, mely a Városliget legszebb része volt egészen az ötvenes évek közepéig. Ekkor a Sztálin szobor építése okán lemetstettek belőle egy részt, majd a közepén ékeskedő szökőkutat hagyták lepusztulni, végül az 1956-os emlékmű építésekor gyakorlatilag felszámolták. *A Városliget Barátjának megjegyzése: akkor még nem számolták fel a Rondót, mert a fák többsége megmaradt! A Nebbien által megálmodott Rondó a platánok és tölgyek kivágásával fog véglegesen megszűnni. Pár lépésre attól, ahova a jó Henrik a kaput megálmodta. Fontosabb volt neki, hogy a Rondó fáit kiültessék, mint hogy a kapuja megépüljön.*

És amikor kiderült, hogy elfogyott a pénz a Városliget további bővítésére, önként mondott le a megépítéséről! Neki a kert elkészülte fontosabb volt, mint a saját maga által tervezett kapu megépítése.

Most megépítjük! (?)

Most van/ lesz rá pénz! (?)

A park ugyan elpusztul, de Nebbien Henrik kapuja megépül, oldalon egy emléktáblával: Itt terült el 260 évig a Városliget. A terveket nézegetve, a nyilatkozókat hallgatva Nebbien Henrik alaposágának, tervszerűségének, városszeretetének, a természeti és ember alkotta törvények tiszteletének nyoma sincs!

Ő vajon ezt akarta volna, hogy kétszáz év múlva, a válság mélyén a Városliget tönkretételével lendítsük fel a turizmust?

Garay Klára

KEN-EDI TRAVEL – UTAZZON A LEGJOBB ÁRON!

1067, Budapest, Teréz krt. 3. Tel: 278-2156, 278-2157 Nyitva: H-P 09:30-17:30

MINDEN MÁRC. 31. UTÁN INDULÓ ÚT 8-11% KEDVEZMÉNNYEL FOGLALHATÓ!

ÍZELÍTŐ EGYNAPOS KIRÁNDULÁSAINKBÓL

03.15	KASSA busz, idvez	5290 Ft/fő
03.16.	FEHÉRVÁRCSURGÓ-MÓR-MARTONVÁSÁR busz, idvez, ebéd	4290 Ft/fő
03.22.	IPOLYMENTI KISKÖRÚT busz, idvez, ebéd, tájház látogatás	4290 Ft/fő
03.29.	VERESEGYHÁZ-GÖDÖLLŐ-MÁRIABESNYŐ busz, idvez., ebéd	3990 Ft/fő
03.29.	VESZPRÉM-VÁRPALOTA-SZÉKESFEHÉRVÁR busz, idvez, ebéd	4290 Ft/fő
04.06	GARAM MENTI KISKÖRÚT busz, idvez, ebéd	4990 Ft/fő
04.06	BETLÉR-ROZSNYÓ-KRASZNAHORKA busz, idvez, ebéd	6990

		Ft/fő
04.06.	KISBÉR-ÁSZÁR-MÓR-MAJKPUSZTA busz, idvez, ebéd	5490
		Ft/fő
04.12.	MORVAORSZÁGI KASTÉLYOK busz, idvez.	6990
		Ft/fő
04.13.	OCHTINA-CSETNEK-RIMASZOMBAT busz, idvez, ebéd	6290
		Ft/fő
04.13.	NOSZVAJ-EGER-SZÉPASSZONYVÖLGY busz, idvez, ebéd	5490
		Ft/fő
04.26.	BÉCS-SCHÖNBRUNN busz, idvez	5790
		Ft/fő
04.26.	NYITRA-KISTAPOLCSÁNY busz, idvez	4990
		Ft/fő
04.26.	KOMARNO-GABCIKOVO-GYŐR busz, idvez., ebéd	5290
		Ft/fő
04.27	SEEGROTTE-HEILIGENKREUZ-MAYERLING busz, idvez.	5690
		Ft/fő
04.27	LÉKA VÁRA-KÓSZEG busz, idvez, ebéd	6490
		Ft/fő
04.27.	ZEBEGÉNY-NAGYBÖRZSÖNY-SAHY-VÁC busz, idvez, ebéd	4490
		Ft/ fő

ÍZELÍTŐ VÁROSLÁTOGATÁSAINKBÓL

05.01-04.	KÁRPÁTALJA 4 nap 3 éj - busz, idvez., helyi vezetés, 3 éj háromcsillagos szállodában, félpanzió, kirándulások (Beregszász, Munkács, Vereckei-hágó, Ungvár)	42900
		Ft/fő
05.16-18.	MAGAS TÁTRA-DUNAJEC-NEDECZ VÁRA 3 nap 2 éj – busz, idvez, 2 éj háromcsillagos szállodában, reggeli, kirándulások	29900
		Ft/fő
05.28-31.	SALZBURG-MÜNCHEN-MELK 4 nap 3 éj busz, idvez, 3 éj háromcsillagos tipikusan osztrák vendégfogadóban, reggeli, kirándulások	49900
		Ft/fő
05.30-06.01	MAGAS TÁTRA ÉS A SZEPESSÉG 3 nap 2 éj – busz, idvez, 2 éj háromcsillagos szállodában, félpanzió, kirándulások	29900
		Ft/fő
06.01-04.	KRAKKÓ-WIELICZKA ÉS A MAGYAR EMLÉKEK 4 nap 3 éj – busz, idvez., 3 éj háromcsillagos szállodában, reggeli, kirándulások (Wadowice, Krakko, Wieliczka, Czestochowa, Tarnov, Stary Sacz)	39900
		Ft/fő
06.05-09.	ERDÉLY-CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚ 5 nap 4 éj – busz, idvez., kirándulások, 4 éj háromcsillagos szállodában, svédasztalos reggeli, wellness használati lehetőség	42900
		Ft/fő
06.12-15.	ÉSZAK-OLASZ KISKÖRÚT 4 nap 3 éj – busz, idvez, 3 éj háromcsillagos szállodában, félpanzió, kirándulások (Vicenza, Verona, Garda-tó, Padova, Mantova)	52900
		Ft/fő

2014. ÉVI 160 OLDALAS KATALÓGUSUNK IRODÁNKBAN KÉRHETŐ!
KEN-EDI TRAVEL – Bp. 1067, Teréz krt. 3. 278-2156, 278-2157 www.keneditravel.hu

A programváltozás jogát partnereink és egyesületünk is fenntartja!

Telefon, fax: 321-1696

OTP 11705008-20092737-00000000

Adószám: 19729224-1-43

e-mail: budapesti@varosvedo.hu

honlap: www.varosvedo.hu

1126 Budapest, Szoboszlai u. 2-4.

Összeállította: Somodi Anett

A kiadásért felelős: Ráday Mihály